

Jean Bourgeois-Pichat (1912—1990)

Demografia mondială a pierdut în persoana lui J. Bourgeois-Pichat pe unul din marii săi reprezentanți, iar demografia franceză pe cel ce alături de Alfred Sauvy, Louis Henry, Roland Pressat și alții a dat o strălucire deosebită școlii franceze.

S-a născut la 21 iunie 1912, a absolvit Școala Politehnică (1933) și Școala de aplicație a Artileriei.

Carierea sa științifică începe în 1942, la Fondation pour l'étude des problèmes humains (Fondation Carel), și continuă apoi, din 1945, la Institutul Național de Studii Demografice (I.N.E.D.), chiar din anul înființării acestuia, condus de Alfred Sauvy, și care avea să cunoască, în anii următori, gloria științifică mondială. Între anii 1953 și 1962 a lucrat la Divizia de Populație a O.N.U., devenind director adjunct al acesteia. Între anii 1962—1971 i-a succedat lui A. Sauvy la conducerea I.N.E.D. De la înființarea Comitetului Internațional de coordonare a cercetărilor naționale în demografie (CICRED), în 1972 cu sediul la Paris, până la decesul său, survenit la 15 aprilie 1990, l-a condus în calitate de președinte. A fost membru al Uniunii Internaționale pentru Studiul științific al populației al Institutului Internațional de Statistică și al altor societăți științifice internaționale. A fost decorat cu Legeunea de onoare.

Opera sa științifică cuprinde domenii variate ale demografiei. Curiozitatea sa științifică, aplicarea ingenioasă a metodelor statistico-matematice, analizele de mare profunzime ale realităților demografice naționale și internaționale îl caracterizează pe Jean Bourgeois-Pichat ca pe unul din marii demografi contemporani.

A fost printre primii care a analizat fenomenul de "baby-boom" în Franța (1945), ne-a dat o metodă de analiză a mortalității infantile și de descompunere a acesteia în mortalitate endogenă și exogenă (1951), a contribuit la dezvoltarea teoriei „revoluției demografice” — astăzi, a „tranziției demografice” —, îmbogățind-o cu teze rămase valabile (1951), a analizat cu pătrundere creșterea demografică mondială (1966), a supus unei analize clasice, conceptul de „creștere demografică zero” (1970), dezvăluind erorile unei interpretări grabite: ne-a dat cea mai fascinantă interpretare a imploziei demografice și a perspectivelor populației mondiale până în anul 2400, cu interpretarea tranzițiilor demografice succesive (1988).

Este autorul unei lucrări de demografie (1970) în care rigoarea metodologică este însoțită de considerații filosofice privind științele umane. A dezvoltat teoria populației stabile, îmbogățind-o cu conceptele de „populație quasi-stabilă și semi-stabilă, într-un manual O.N.U. fără numele autorului. Și-a îndreptat atenția asupra problemelor îmbătrînirii și ale consecințelor economice (sisteme de pensii), oferindu-ne modele valoroase de analiză (1978 și 1979).

Dispariția eminentului om de știință Jean Bourgeois-Pichat, deplinsă de demografii din întreaga lume, este o pierdere grea pentru demografia contemporană. Rămâne însă opera sa care a însemnat o contribuție importantă la progresul acestei științe. Rămâne admirația celor mulți care l-au cunoscut.

BIBLIOGRAFIE SELECȚIVĂ

1. *Evolution de la population française de 1939 à la fin de 1944*. In : Cahiers de la Fondation française pour l'étude des problèmes humains", nr. 4, 1945.
2. *La mesure de la mortalité infantile*. In : Population (INED), 1951 p. 233—248 și p. 259—280.
3. *Evolution et croissance démographique*, In : Dotation Carnegie (New York, Geneva), noiembrie 1966.
4. *Le concept de population stable*. Application à l'étude des populations des pays ne disposant pas de bonnes statistiques démographiques. Nations Unies (Études démographiques, no. 39), New York, 1966 (fără numele autorului).
5. *La démographie*. Gallimard, col. Idées, UNESCO, 1970.
6. *Le financement des retraites par capitalisation*. in : Population (INED), p. 1115—1136 (1978) și p. 43—61 (1979), împreună cu J. E. Chapron.
7. *Du XXe au XXIe siècle : l'Europe et sa population après l'an 2000*. In : Population (INED) p. 9—44 (1988).